

An aerial photograph of a residential neighborhood. The central part of the image shows a large, multi-story building complex with a reddish-brown facade and a grid-like structure. To the left and right of this complex are smaller houses and a dense area of trees. A road runs along the top edge of the central area. The bottom right corner shows a body of water with a small island and a boat.

Förstudie

Djursholms torg

Ny bebyggelse och upprusting av torg, gata och park

2020-04-08 KS 2011/0226

Innehåll

1. INLEDNING

Bakgrund 3

2. FÖRSLAG

Sammanfattning av förslaget 4

Vendevägen 6

Djursholms torg 8

Ny bebyggelse 10

Samsöparken 12

Ny trafikstruktur 14

3. ÖVERGRIPANDE FÖRUTSÄTTNINGAR

Topografi och landskap 16

Grönstruktur och ekologi 18

Parker, målpunkter och stråk 20

Bebyggelse och befolkning 24

Kulturmiljö 26

4. STADSRUMSANALYS

Djursholms torg och Vendevägen 30

Trafik och parkering 34

Samsöparken 36

5. MEDBORGARDIALOG

Öppna och riktade aktiviteter 38

Referensgrupper 40

Förtudien är beställd av Danderyds kommun och framtagen av Nyréns Arkitektkontor

Projektgrupp Danderyds kommun:

Jonas Bark, Projektledare detaljplan Plex
Renée Berecz Rosén, Projektledare genomförande, TK
Karin Almén, Stadsträdgårdsmästare, TK
Vivian Xin Erixon, Trafikstrateg, TK
Camilla Molina Muga, Avfallsstrateg, TK
Ruth Meyer, Energi- och klimatstrateg, TK
Wojtek Mizgalewicz, VA-Planerare, TK
Ellinor Carlsson, Miljö & hälsoskyddsinspektör, MSBK
Jonas Qvarfordt, Miljösamordnare, KLK
Dana Costa, Bygglövsarkitekt, MSBK

Projektgrupp Nyréns Arkitektkontor:

Bengt Isling, Landskapsarkitekt
Ellen Landén, Stadsplanerare/Arkitekt
Emma Jonasson, Landskapsarkitekt
Katarina Borg, Landskapsarkitekt /Planeringsarkitekt
Linda Thörner, Byggnadsantikvarie
Madelaine From Björk, Landskapsarkitekt
Madeline Liveröd, Arkitekt
Tua Franklin, Arkitekt
Veronica Feltre, Arkitekt
Nyréns modellverkstad och visualiseringsstudio.

Structor:

Patrik Lundqvist, Trafikplanerare
Ellen Fredholm, Trafikplanerare

Illustrationer och fotografier där inget annat anges: Nyréns Arkitektkontor

1. Inledning

Bakgrund

Denna förstudie har tagits fram av Nyréns Arkitektkontor på uppdrag av Danderyds kommun inför detaljplanearbete med Djursholms torg och Samsöparken, fastigheterna Djursholm 2:411 och Gandvik 10, samt delar av Djursholm 2:421, 2:332 och 2:131. Kommunstyrelsen godkände start-PM för planen 2017-05-29 (KS 2011/0226) och gav byggnadsnämnden i uppdrag att ta fram ett förslag till detaljplan i enlighet med Start-PM.

Som ett resultat av dialogprocessen har även delar av Djursholm 2:152 och 2:153 samt ytterligare del av Djursholm 2:421 vid Auravägen lagts till så att förstudien redovisar förslag till ytterligare bilparkering.

Detaljplanen syftar till att möjliggöra uppförande av nya bostäder på området som tidigare var begränsat av en bensinstationsetablering samt en utveckling av parken, torget och gatumiljön.

Förstudien innehåller en analys av landskap, stadsbild, bebyggelse, kulturmiljö och trafikstruktur. Till grund för studien ligger bland annat en omfattande medborgardialog bestående öppna aktiviteter till alla

såsom webbenkät, områdesvandringar och seminarium, men också riktade insatser för att nå specifika grupper såsom företagare i Djursholms centrum, äldre, förskolor och ungdomar. I arbetet deltog en referensgrupp sammansatt av inbjudna representanter från föreningar verksamma i området.

Förslaget som presenteras i denna förstudie bygger på den inriktning som formulerades tillsammans med referensgruppen.

En viktig bakgrund till förstudien är också den antikvariska utredning som gjordes tidigt i processen för att kartlägga viktiga kulturhistoriska utgångspunkter.

Utredningar kopplade till trafikstrukturen, Vendevägens utformning och busslinjer som trafikerar området har utförts i samarbete med trafik konsulter från Structor.

Utbredning projektområde

Utredningar som tagits fram inför förstudien:

- *Antikvarisk utredning, Nyréns Arkitektkontor, 2019*
- *Medborgardialog kopplad till detaljplaneprocess, Nyréns Arkitektkontor, 2019*
- *Stadsrumsanalys, Warm into the winter, 2019*
- *Fotgängarräkning, Structor, 2019*
- *Trädinventering, Jacksons Trädvård, 2019, 2015*
- *Parkeringsutredning, Trivector, 2014*

2. Förslag

Sammanfattning av förslaget

Här sammanfattas kortfattat huvuddragen i förslaget indelat i fyra delområden:

1. Vendevägen

Förbättrad framkomlighet och ökade vistelsevärden genom enkelriktning, ny cykelbana och ökade ytor för fotgängare och serveringar.

2. Djursholms torg

Torget återfår sin ursprungliga utbredning, med plats för serveringar och aktiviteter.

Den befintliga cirkulationsplatsen utgår. Vendevägen möter Henrik Palmes allé i en T-korsning.

3. Ny bebyggelse

Nuvarande bussvändplats bebyggs med fem mindre huskroppar kring en upphöjd gård.

P-platserna på bussvändplatsen ersätts på andra ställen bland annat väster om centrum.

4. Samsöparken

Parken utvecklas till Djursholms finpark med nya gångbanor och aktiviteter.

Vägen smalnas av och den östra delen stängs av för biltrafik för att öka kvaliteten i parken.

3

4

Gradänger, aktivitetsyta

Utegymp

Lek

Lek

Lek

Ny gångbana

Näckrosdamm
med sittplatser

Sittplatser

Vendevägen

Biltrafik stängs av

Plats för café,
uteservering

Översvämningsdamm

Uteservering

nya P-platser

Svitiodsvägen

Auravägen

Ny p-plats

Germaniavägen

Gudmundvägen

Enkelriktad körbana

Ny p-plats

Vendevägen

Plats för uteserveringar

Bredare trottoar

Zon för sittplatser och cykelparkering

Djursholms torg

Busshållplats

Enkelriktad körbana

Vendevägen

Cykelbana

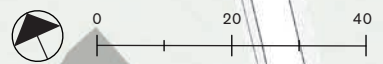
Busshållplats

Elsa Beskows torg

Auravägen

Henrik Palmes allé

Ny träd
Befintliga träd

6

2. Förslag

Vendevägen

Befintliga fågelbärssträd som bevaras vid Elsa Beskovs torg..

Mer plats för uteserveringar längs norra sidan i gott solläge.

Nya gatuträd och låga planteringar samt fler sittplatser längs gatan.

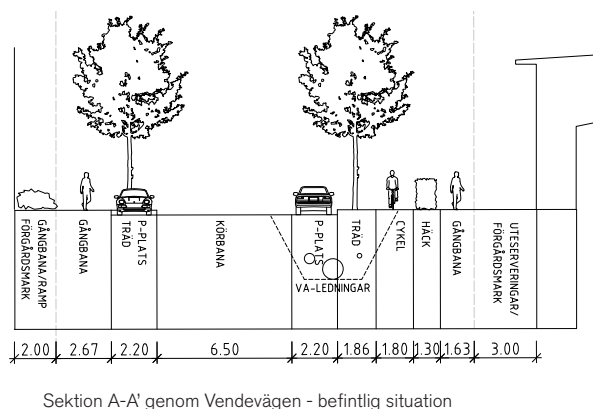
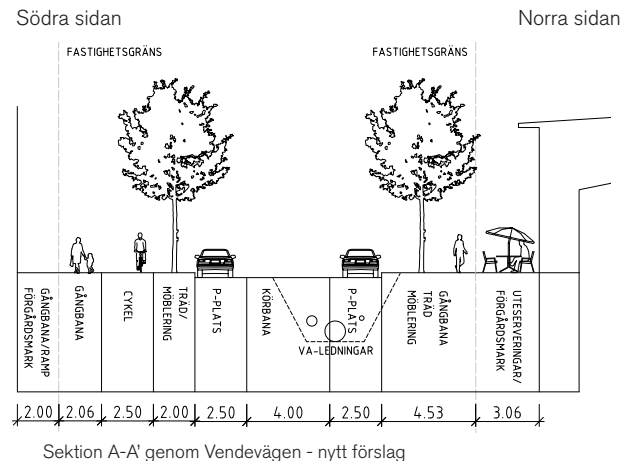
Ett generöst och livligt gaturum

Vendevägen enkelriktas i östlig riktning och cykelbanan flyttas till den södra sidan. Detta skapar mer utrymme för fotgängare och vistelse på solsidan där det finns flest verksamheter i direkt anslutning till gatan.

Förändringarna på Vendevägen förutsätter att även Gudmundvägen enkelriktas. Framkomligheten för bil och buss kommer därmed öka väsentligt på Vendevägen. En markering av gatan i vid Vendevägen/Auravägen förtydligar trafiksituationen i korsningen. Dagens kantstensparkerings bibehålls på båda sidor om körbanan.

Dagens skymmande häckar ersätts med lägre växtlighet. Bredd och utformning på gångbanor utformas så att de blir tillgängliga för barnvagnar och rullatorer m.m. samt rymmer ledstråk för de som har en synnedsättning. Den utökade bredden gör också att trottoaren kan vinterunderhållas. Möbleringszonen rymmer förutom träd, sittplatser och cykelparkering.

Flertalet av de befintliga gatuträden längs gatan har trånga trädgropar vilket begränsar trädens livslängd. Träden ersätts med nya som får bättre förutsättningar. Moderna trädgropar kan dessutom ta hand om dagvatten.

Kvaliteter som tas tillvara

- Soligt läge på norra sidan.
- Grönskande gata med många träd.
- Plats för uteserveringar.
- Levande atmosfär med många verksamheter.

Förslag

- Förbättrad framkomlighet för samtliga trafikslag.
- Enkelriktad gata reducerar trafiken på Vendevägen och ger en bredare trottoar.
- Ökad trafiksäkerhet i korsningen Vendevägen/Auravägen
- Cykelstråk på södra sidan.
- Gott om plats för cykelparkeringar i möbleringszonen.
- Fler sittplatser.
- Mer plats åt uteserveringar i söderläge.
- Bättre förutsättningar för gatuträden.
- God möjlighet att omhänderta dagvatten.

Gudmundvägen

← Enkelriktad körbana

Uteserveringar/verksamheter får ta plats

Bänkar

Sittmöbler

Fontän i nytt läge

Uteservering

Låga gränsmurar

Henrik Palmes allé

Busshållplats

Uteservering

Vendevägen

Nya alléträd

Uteservering

Samma markbeläggning på ömse sidor

Milistolpe

Vendevägen

Enkelriktad körbana →

HKP

Upphöjd körbana

Blomprakt

Ny parkeringsplats

Bef. mur

Djursholmsbanan

Entréplats bibliotek

Sittplatser

Nya träd

Befintliga träd

HKP

Bibliotek

2. Förslag

Djursholms torg

Djursholms torg ursprunglig utbredning innan cirkulationsplatsen byggdes. Flygfoto från 1980.

Omsorgsfull markbeläggning i granit eller tegel.

Bättre plats för uteserveringar längs fasaderna.

Djursholms hjärta

Djursholms torg får tillbaka sin ursprungliga utbredning genom att den befintliga cirkulationsplatsen tas bort. Detta skapar gott om plats för tillfälliga arrangemang och aktiviteter som torghandel och festligheter. Torget blir en viktig mötesplats i hjärtat av Djursholm.

De fyra befintliga hästkastanjerna på torget bevaras, och fontänen renoveras och flyttas till ett mer centralt läge. Milstolpen som tidigare stod i rondellen placeras på torget. Befintliga granitmurar återanvänds i nya lägen.

Längs fasaderna, i bästa solläget, finns gott om yta för uteserveringar och andra verksamheter. Nya sittplatser ordnas på torget med utsikt över torget och Samsöparken.

Torgytan får en generös och gedigen utformning, med en omsorgsfull markbeläggning. Körbanan mellan torget och bibliotekets entré höjs upp för att ge företräde åt fotgängare.

Gångbanan som följer Djursholmsbanans sträckning, samt det före detta stationsläget Restauranten förtydligas genom marbeläggning och den befintliga mur som är en rest från den ursprungliga perrongen bevaras.

Befintlig hästkastanj.

Djursholmsbanan med muren.

Fontänen får ett mer centralt läge.

Milstolpen flyttas till torget.

Kvaliteter som tas tillvara

- *Den vackra fontänen med skulptur bevaras men flyttar ut på torget.*
- *De stora hästkastanjerna på torget, samt fågelbärsträden vid biblioteket.*
- *Det goda solläget.*
- *Murar återanvänds.*
- *Milstolpen placeras på torget.*

Förslag

- *Torget återfår sin ursprungliga utbredning.*
- *Fontänen får ett mer framträdande läge.*
- *Upphöjd gata som binder samman torget och bibliotekets entréyta.*
- *Plats för fler solvända sittplatser och uteserveringar.*
- *Större öppen yta för torghandel och andra arrangemang.*
- *Bearbetad markbeläggning.*
- *Stationsläget Restauranten tydliggörs.*

Vy från bibliotekets entré mot Samsövikens

Vy från Samsöparken mot torget

2. Förslag

Ny bebyggelse

Elevation sett från Vendevägen

Lägenheter med utsikt

Den föreslagna bebyggelsen består av fem mindre huskroppar i en komposition kring en gemensam upphöjd gård. Den öppna placeringen relaterar både till villastadens fristående volymer, men också till den modernistiska tolkningen av denna som återfinns i Djursholms centrum med förskjutna huskroppar i en låg skala som har en tydlig relation till gaturummet.

Vendevägen har haft en lång kontinuitet av att vara handelsstråk och den centrala mötesplatsen i Djursholm. Den föreslagna bebyggelsen knyter an till den historien med fasader som relaterar till gatan och bottenvåningar med verksamhetslokaler. Förskjutningarna mellan volymerna skapar små platsbildningar, för exempelvis serveringar.

Husvolymerna relaterar även till de topografiska förhållandena på platsen med lägre höjder i söder mot dalens mitt och högre i norr där landskapet stiger.

Garage är planerat under delar av gården. I öster ansluter gårdsnivån till parkens nivå genom gradänger och en låg mur som blir en tydlig gräns mellan park och gård.

Entréplan

Modell. Vy från Samsöparken

Förslag

- Bebyggelse i 3-4 våningar uppdelade i mindre husvolymerna.
- Hushöjder följer topografin och relaterar till omgivande byggnader. Lägre höjder i dalens lågpunkt, högre norrut där marken reser sig.
- Plats för uteserveringar mot Vendevägen och Henrik Palmes allé.
- Verksamhetslokaler i bottenvåningar.
- Garage under delar av gården.
- Privat grönskande bostadsgård i två nivåer som trappar ner mot parken.
- Ca 26 lägenheter á ca 40-100m².
- Ca 22 bilplatser varav 18 i garage och 4 platser utomhus.
- Ca 3-5 verksamhetslokaler á 70-170m².
- Bottenvåningar och garage placeras på +3,0 för att skyddas mot översvämningsrisker

Gradånger, aktivitetsyta

Utegyrn

Lek

Lek

Näckrosdamm med sittplatser

Ny gångbana

Lek

Sittplatser

Lek

Vendevägen

Billtrafik avstängd

Plats för café,
uteservering

Översvämningdamm

Nya träd
Befintliga träd

Damprojekt söder om Vendevägen är ett separat projekt. Byggstart planeras 2020.

2. Förslag

Samsöparken

Flyttbart café med plats för servering i trädgårdsatmosfär.

Yta för boulespel eller tillfälliga evenemang.

Sittgradänger i slänten.

Djursholms finpark

Samsöparken med sin vackert kuperade topografi och läge i centrala Djursholm är en värdefull grön oas. Parken uppgraderas till finpark med flera olika mål för alla åldrar. Förslaget ökar möjligheten att vistas mer i parken, och ger en tydligare rumslig struktur.

En ny gångbana leder besökare in i parken och längs stråket finns ett pärlband med olika ytor för aktiviteter såsom sittplatser, utegym och lek. I slänten i norr skapas sittgradänger med en öppen yta för evenemang eller boulespel nedanför. Lekplatser är en bristvara i Djursholm och här kan det skapas fantasifull lek med Elsa Beskow-tema.

En näckrosdamm och bäck kopplas samman med den översvämningsbara damm som planeras söder om Vendevägen. Dammarna och bäcken fyller viktiga funktioner för att ta hand om höga vattennivåer och rena vattnet, samtidigt utgör det ett fint inslag i parken.

Vendevägen smalnas av genom parken och stängs av från biltrafik i östra delen efter infarten till Gandvik 8. Söder om Vendevägen planeras även en öppen yta för tillfälligt café med uteservering.

En näckrosdamm återskapas som en gång låg i parken framför den legendariska byggnaden Restauranten.

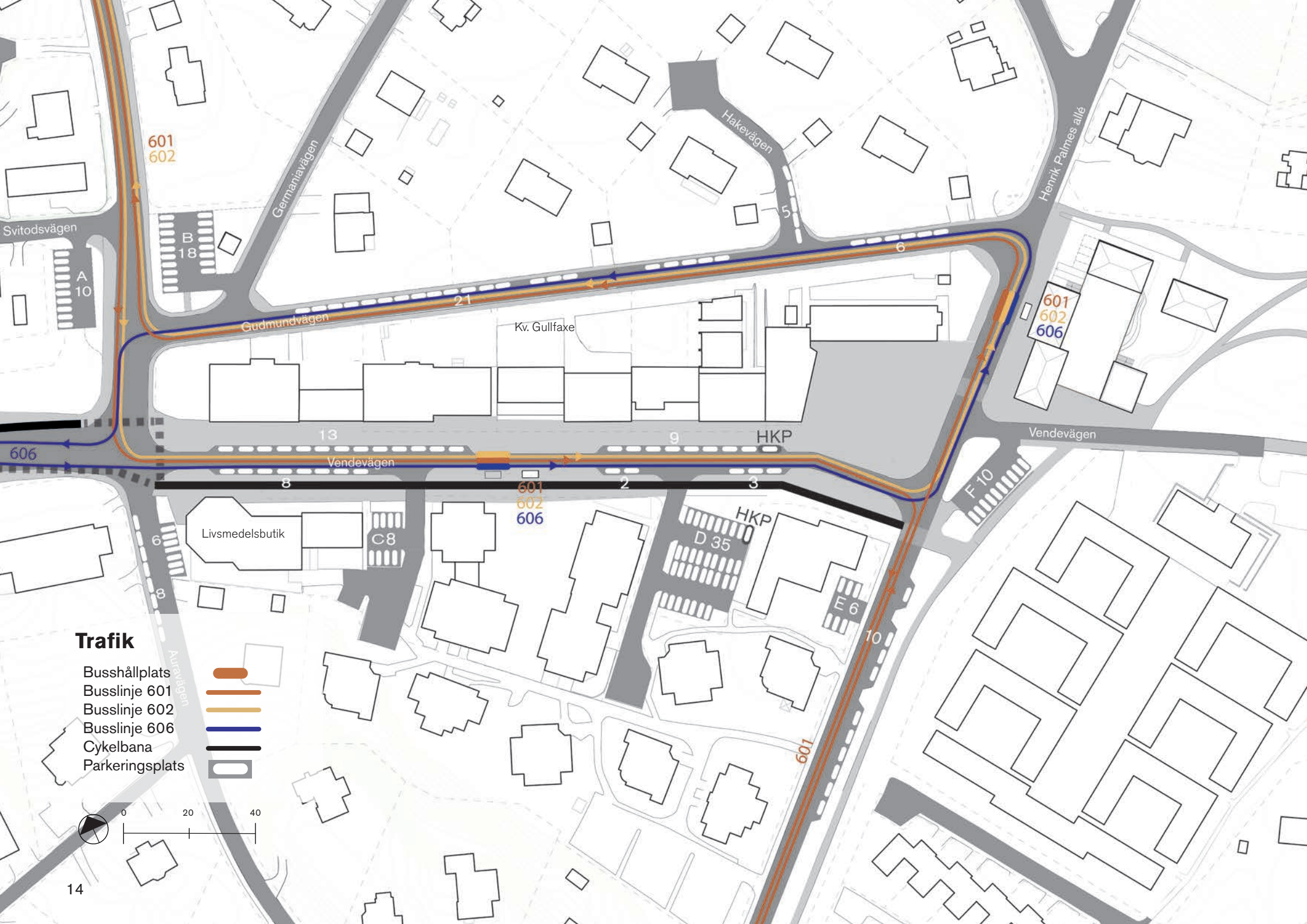
Lek i parken med Elsa Beskow-tema. Här Sol-ägget.

Kvaliteter som tas tillvara

- *Parkens topografi.*
- *Sikten mot Samsöviken.*
- *Träd i bra skick och vackra vårblommor.*
- *Djursholmsbanans dragning som promenadstråk.*

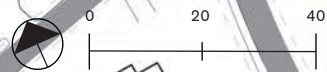
Förslag

- *Parken blir ett komplement till villastadens privata tomter*
- *Ny gångbana leder besökare in i parken.*
- *Olika aktivitetsytor integreras längs gångbanan, t ex utegym, boulebana och sittplatser. Blandade aktiviteter skapar en generationsöverskridande park.*
- *Näckrosdamm och bäck binder samman parken.*
- *Växtligheten kompletteras för att skapa rumsligheter och förstärka landskapskaraktären.*
- *Integrerad lek i parken med Elsa Beskow-tema.*
- *Vendevägen smalnas av och stängs av för biltrafik.*
- *Sittgradänger skapas i slänten.*
- *Öppen yta med trädgårdskaraktär för servering.*

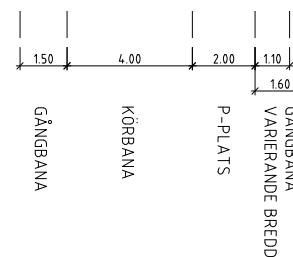
Trafik

- Busshållplats
- Busslinje 601
- Busslinje 602
- Busslinje 606
- Cykelbana
- Parkeringsplats

2. Förslag

Ny trafikstruktur

Gudmundvägen, befintlig sektion kan bibehållas.

Parkeringsplatser i genomsläppligt material och omgärdade av grönska.

Bättre framkomlighet

Vendevägen föreslås enkelriktas genom centrum i östlig riktning. Detta innebär att även Gudmundvägen måste enkelriktas i västlig riktning. Med en enkelriktning underlättas framkomligheten, trafiksäkerheten i korsningen Vendevägen/Auravägen förbättras och en breddning av trottoaren på Vendevägen möjliggörs. Befintlig kantstensparkeringsplatser kan bibehållas.

Tre busslinjer trafikerar i dagsläget Djursholms centrum, varav två har Djursholms centrum som ändstation där de också tidreglerar. Med det nya förslaget kommer tidreglering att ske på Henrik Palmes allé framför den nya bygghusen. Här skapas också en ny busshållplats. Bussarna kommer att vända genom att runda kvarteret Gullfaxe.

Cykelbanan förläggs på södra sidan av Vendevägen för att åstadkomma en säkrare situation med bättre sikt samt för att möjliggöra bredare trottoar på den norra sidan. Cykel-parkeringsplatser inryms i möbleringszonen längs Vendevägen.

Fler parkeringsplatser

Två nya större parkeringsplatser (A,B) lokaliseras väster om centrum. De ligger på så sätt både nära livsmedelsbutiken och entrén till centrum. Nya p-platser

skapas också nära Djursholms torg, öster om (F) och längs Henrik Palmes allé. Totalt sätt kommer antalet p-platser i centrum att öka med 9 st. Möjlighet finns också att se över tidsramar och avgifter för parkering för att ytterligare tillgodose parkeringsbehovet.

Totalt antal platser; 178 (idag 169), varav

A - Auravägen 10 (0)

B - Auravägen 18 (0)

C - Vendevägen 11A-E 8 (8)

D - Biblioteket 35 (35)

E - Biblioteket/Henrik Palmes allé 6 (2)

F - Henrik Palmes allé 10 (0)

Kantstensparkering Vendevägen 35 (36)

Kantstensparkering Auravägen + Konsum 14 (14)

Kantstensparkering Gudmundvägen/Hakevägen 32 (32)

Kantstensparkering Henrik Palmes allé 10 (3)

Befintliga parkeringsplatser på bussvändplatsen (23), vid biblioteket (7) och på torget (9) utgår.

Kvaliteter som tas tillvara

- God tillgång till kollektivtrafik.
- Tillgången till parkeringsplatser.

Förslag

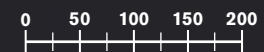
- Enkelriktning av Vendevägen och Gudmundvägen för att skapa bättre framkomlighet och breddning av trottoar.
- Nya lägen för parkering skapas för att ersätta utgående platser på bensenmackstomten, på torget och vid biblioteket. Antalet ökar med 9 st.
- Samlade större parkeringsplatser i både västra och östra delen av centrum, nära viktiga målpunkter (A,B,D).
- Västgestaltade parkeringsplatser inbäddade i grönska och med genomsläpplig markbeläggning.
- Trafiksäker cykelbana och gott om cykelställ.
- Vendevägen genom parken stängs av för biltrafik i östra delen.

Topografi

Skärgårdslandskap med höjder, dalgångar och vikar.

Villabebyggelse på höjderna.

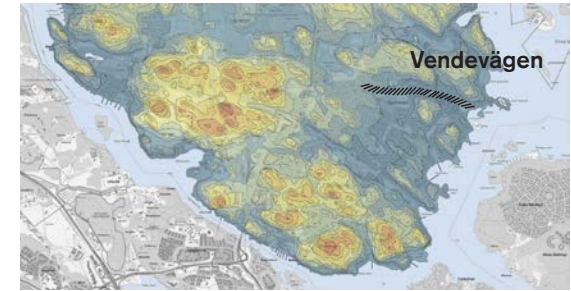

3. Övergripande förutsättningar

Topografi och landskap

Översvämning i Samsöparken, 2020.

Skärgårdslandskapets höjder och dalgångar i Danderyds kommun.

Sprickdalslandskapet sätter prägel

Djursholm präglas av det varierade sprickdalslandskapet dramatik, med tydliga höjder och dalgångar. Landskapets historiska utveckling speglas i topografi och geologi. De högre liggande delarna utgörs av berg och morän. De lägre liggande delarna utgörs av lera som avsatts när området låg under vatten. Den varierade topografin är viktig för förståelsen av det äldre natur- och kulturlandskapet.

Låglänta partier i centrala Djursholm

Centrala Djursholm ligger mycket låglänt och de lägsta partierna, mot Stora Värtan, står om våren ibland under vatten. Översvänningsriskerna skapar särskilda krav på anpassning till skyfall och förhöjda havsvattennivåer. Under 2019 färdigställdes en upprustning av kaj och strandväg i Djursholm, med syfte att skapa ett bättre skydd mot översvämningar.

Villabebyggelse inbäddad i grönska

Under flera hundra år var Djursholm ett utpräglat jordbrukslandskap, med sammanhållna åkrar och ett stort inslag av grova ekar på åkerholmar och hagmarker. När Djursholms villastad skapades som en exklusiv förstad

utmed Djursholmsbanan, placerades villabebyggelsen på höjderna med stora tomter där den ursprungliga vegetationen kunde bevaras. Idag har Djursholms villastad en påtagligt lummig karaktär. Bebyggelsen ligger inbäddad i grönska och tomterna har ett stort inslag av äldre ekar.

Vägar som följer terrängen

När Djursholm planerades passades vägarna mjukt in i terrängen och dalgångarna hölls öppna för rekreation och kommunikationer, eller bebyggdes senare med flerbostadshus, idrottsanläggningar, institutioner, centrumbebyggelse och grupphus. Djursholmsbanan följer landskapet och slingrar sig genom området. Vendevägen är ett typiskt exempel på en huvudgata i dalgången kantad av centrumbebyggelse och flerbostadshus från 1960-talet och framåt.

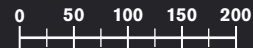
Slutsatser och utgångspunkter

- Förstärk Vendevägens och dalgångens tydliga riktning mot havet.
- Ta tillvara/ förstärk vattenkontakten med god orientering och tydliga siktklinjer.
- Anpassa ny bebyggelse och anläggningar till översvänningsrisker kopplade till skyfall och stigande havsnivåer.
- Skapa dammar för att ta omhand vatten i Samsöparken.
- Skapa lösningar för dagvattenhantering i Vendevägen.
- Ta fram principer för dagvattenhantering vid nybyggnation.
- Ta hänsyn till lägsta grundläggningsnivå (+2,7) med tanke på närheten till grundvattnet.

Grönstruktur

Villabebyggelsen ligger inbäddad i grönska. Karaktärsskapande alléer längs viktiga gator.

3. Övergripande förutsättningar

Grönstruktur och ekologi

Grova ekar höga ekologiska värden

De gamla ekarna i Djursholm är ett tydligt spår av det gamla herrgårdslandskapet, vid Djursholms slott, och har stor ekologisk betydelse för spridning av bland annat eklevande insekter. Det finns sannolikt samband mellan Danderyds och Djursholms ekmiljöer och Nationalstassparkens värdefulla ekbestånd, vilket är av regionalt och nationellt intresse.

Djursholms lummiga villaområden har med sina stora tomter och uppvuxna vegetation stort värde för den biologiska mångfalden även lokalt.

Karaktärsskapande alléer

Vendevägen är planerad som en allégata och central axel genom Djursholm, och kantas av högvuxna björkar i dubbla rader. Även Henrik Palmes allé har björk som alléträd. Vid den delena av Vendevägen som går genom centrum är det lindar som kantar gatan.

Alléer är ett typiskt inslag i Djursholm. De är rumsskapande, ger karaktär till området och lyfter fram gatornas riktning och betydelse. Med sina gamla träd är de också betydelsefulla för fåglar och insekter.

Dubbel björkallé längs med Vendevägen väster om handelsstråket.

Lindträd längs med Vendevägen som går genom centrum.

Slutsatser och utgångspunkter

Förstärk de ekologiska värdena:

- *Spara uppvuxna träd i den mån det är möjligt.*
- *Bygga vidare på samspelet mellan det byggda och det gröna.*
- *Bygga vidare på alléerna som karaktärsskapande element längs Vendevägen.*
- *Gynna den biologiska mångfalden.*

Östberga station

Fotbollsplaner

Alltorpsskogen
15 min

Tennisklubb

Framnäsparken

Slottsparken

Högstadium & gymnasium

Fritidsgård

Djursholms slott

fd Djursholmsbanan

Ridklubb

Vendevägen station

Förskola

Förskola & årskurs 4-6

Germania parken

Germaniaviken

Djursholms torg

Samsöparken

Fyrkanten

Målpunkter och stråk

- Projektområde
- Strandpromenad
- Djursholmsbanan
- Viktigt gångstråk
- Viktig cykelled
- Spårstation
- Idrottsplats
- Bad
- Lekplats
- Hamn

Kyrkängen

Djursholms kapell

Förskola

Stockholm city
35 min

Samsöviken

Ny båtlinje

mot Lidingö

mot Tranholmen

Aludden

3. Övergripande förutsättningar

Parker, målpunkter och stråk

Få offentliga parker och mötesplatser

Djursholm är påtagligt grönskande tack vare områdets stora uppvuxna villaträdgårdar. Tillgången till allmänna parker och mötesplatser är emellertid begränsad, eftersom detta inte planerades in när området avstyckades.

I Djursholmsbanans gamla sträckning går idag ett viktigt promenadstråk som knyter ihop några mindre parker och platser, som exempelvis Samsöparken vid Djursholms torg, Kyrkängen och Germaniaviken samt Djursholms slott med sin uppvuxna parkmiljö. Längs stråket finns en fin rytm av öppna och slutna partier och värdefulla vyer och utblickar.

Lekplatser finns i anslutning till förskolorna, men i övrigt finns få allmänna ytor där barn (och vuxna) kan samlas kring leken. Parker med sittplatser, picknickbord och blomprakt saknas också.

Närmaste lite större rekreationsområde är Altorpsskogen, med motionsspår, ridstigar och golfbana med skidspår som ligger ca två kilometer, eller ca 30 minuters promenad från Djursholms torg. En populär badplats ligger vid Ösby sjön, ca 1,5 km väster om centrum. Där finns också Djursholms ridhus och ridstigar.

Vardagens viktiga platser

Djursholms torg, med sitt utbud är en stark målpunkt i Djursholm. Förutom butiker och restauranger rymmer centrumgatan viktig samhällsservice, som bibliotek och vårdcentral. Djursholms torg har stor betydelse som mötesplats i området. Viktiga målpunkter i Djursholm, inte minst för barn och unga, är områdets skolor och förskolor samt idrottsplats och fotbollsplaner.

Roslagsbanan, som är den starkaste kollektivtrafik-kopplingen i Danderyd, har en station vid Vende vägen, knappt två kilometer från centrum. Tre busslinjer trafikerar området med hållplatser vid Djursholms torg. Djursholms kapell, som ligger på en höjd söder om centrum, har sedan den uppfördes 1897 varit en viktig plats i villastaden Djursholm.

Bad och småbåtshamnar längs kusten

Kuststräckan i centrala Djursholm är till stor del tillgänglig, med Strandvägen som ett viktigt stråk för promenader. Längs kusten finns flera badplatser, tex Germaniaviken och Aludden och flera småbåtshamnar med kajanläggningar. Upprustning och ombyggnad av

Samsövikens kaj och småbåtshamn färdigställdes under hösten 2019, med översvämningsskydd, brygganläggning och nytt gång- och cykelstråk.

SL trafikerar Ekuddens brygga med pendelbåtstrafik sedan januari 2020. Möjliga framtida brygglägen närmare Djursholms torg har utretts.

Den nya kajen vid Samsövikens som färdigställdes hösten 2019.

3. Övergripande förutsättningar

Beskrivning av parker i närområdet

Se karta sid 20

Kyrkängen

2 ha

Kyrkängen är ett långsträckt grönstråk som löper längs med Henrik Palmes allé. I den södra delen ligger en fin liten lekplats med naturtema. I den norra delen vidgar sig parken och består av en stor öppen gräsplan som kantas av vildvuxna buskage.

Nyckelord: lekplats, naturpark, promenad

Samsöparken

1,5 ha

Samsöparken ligger i direkt anslutning till Djursholms centrum och Samsöviken. Den kuperade terrängen skapar variation i parken.

Nyckelord: grön oas, rofylldhet, promenad, vattenkontakt, picknick/solbad, pulkaåkning, bollek

Germaniaparken och badet

4 ha

Germaniparken är en naturpark med tydlig vattenkontakt. Parken består av öppna gräsytor och mer slutna buskpartier. Det lilla utomhusbadet är ett populärt utflyktsmål för boende i området.

Nyckelord: promenad, picknick/solbad, vattenkontakt, rofylldhet, utomhusbad

3. Övergripande förutsättningar

Djursholms slottspark och Framnäsparcken

12 ha

Djursholms slottspark och Framnäsparcken är ett större grönområde mitt i villastaden. Vid slottet finns en liten lekplats och tennisbanor. Slottsparken karakteriseras av stora solitärträd.

Nyckelord: grön oas, promenad, picknick/solbad, lekplats, sport, anlagd slottspark

Fyrkanten

3 ha

Fyrkanten är en stor öppen plan gräsyta som kantas i söder av den vackra dubbla björkallén längs med Vendevägen. Här finns gott om utrymme för bollek och andra aktiviteter som är platskrävande. Intill Fyrkanten på andra sidan Sköldvägen finns ett skogsparti med öppna gläntor.

Nyckelord: bollspel, picknick/solbad

Slutsatser och utgångspunkter

- Uppgradera Samsöparken till finpark. I Djursholm finns flera parker med naturprägel, men parker med ett mer varierat innehåll saknas. Med tanke på Samsöparkens läge mellan centrum och Samsöviken lämpar sig just Samsöparken till att bli Djursholms finpark.
- Lyfta fram Samsöparken och torget som mötesplatser med kvaliteter och funktioner för olika grupper.
- Stärka Vendevägen som stråk ner genom Samsöparken och kopplingen till centrum.
- Ta tillvara Samsöparken och Djursholms torg, som offentliga platser, och möjligheten att fungera som viktiga mötesplatser och öka den sociala hållbarheten.

Villastadens framväxt

- Urprunglig villastad
- Förtätning radhus/villor
- Förtätning flerfamiljshus
- Förtätning institutioner
- Förtätning fritid/idrott

3. Övergripande förutsättningar

Bebyggelse och befolkning

Ösby park, 2000-talet

Kv. Gullfaxe, 1960-tal

Villa Ugglebo, en av de tidiga villorna.

Villastad som kompletterats efter behov

Stora delar av Djursholm präglas av villastadens ursprungliga bebyggelse med stora tomter förlagda på kullarna där villorna placerades centralt omgärdade av mycket grönska. Villorna är individuellt utformade med inspiration från både sommarvillor i Stockholms omgivning, nationalromantik, nyklassicism och senare även funktionalism.

Villastaden har under 1900-talets andra hälft kompletterats genom bl a tomtavstyckningar för att ge plats åt nya villor, radhus och kedjehus. På 50-talet ökade efterfrågan på mindre bostäder samtidigt som det fanns att önskan att förstärka Djursholms centrumstråk med affärsverksamheter och ett torg.

Djursholms centrum genomgick en radikal förändring, ett flertal villor revs samtidigt som grupphusbebyggelser, ett fristående bibliotek och flerfamiljshus med butikslokaler etablerades längs Vendevägen. Den nya bebyggelsen ritades i funktionalistisk stil och höll fortsättningsvis en låg skala. Längs Vendevägen placerades byggnaderna rumskapande längs gatan med ett växelspel både i plan och sektion, 1-3 våningar och fasader som avväxlas med

plank och förgårdar. Förgårdarna utformades varierat efter behov och läge, på vissa ställen hårdgjordes de och på andra gestaltades de gröna.

På 1990-talet fortsatte förtätningen i centrum söder om Vendevägen med flerbostadsvillor i 3-4 våningar i postmodern stil. Elsa Beskows torg bildades och runt torget är byggnaderna sammanlänkade så att platsen upplevs omsluten.

Kompletteringarna i villastaden har skett efter samtidens behov och efterfrågan, men hela tiden med en känslighet för områdets särart och befintliga kvaliteter.

Stor andel äldre

Idag är medelåldern i Djursholm relativt hög och andelen barnfamiljer låg. Kring Djursholms torg finns omsorgsboende och en stor andel äldre i bostadsrätter, vilket höjer medelåldern ytterligare.

Det finns få lägenheter för unga barnfamiljer som inte har råd att bo i de stora villorna och efterfrågan på lägenheter för äldre som vill lämna sina villor är mycket hög.

Slutsatser och utgångspunkter

- *Inspireras av villastadens förhållningssätt till topografi och gröna karaktär.*
- *Bygg vidare på samspelet mellan villastadens karaktär och mer rumsskapande centrumbebyggelse.*
- *Komplettera villastaden med en ny årsring av bebyggelse med hög arkitektonisk kvalitet som harmonierar med befintlig karaktär.*
- *Fortsätt förstärk centrumstråket med mötesplatser och blandade verksamheter.*
- *Komplettera villastaden med bostäder för fler befolkningsgrupper där efterfrågan är störst.*

Karta 1896
Djursholms villastad, av
H.M. Kruse. Källa: Lantmäteriet

3. Övergripande förutsättningar

Kulturmiljö

För fördjupad kunskap om Djursholms kulturmiljö hänsvisas till:

"Antikvarisk förundersökning. Djursholms torg, en del av Djursholms villastad"
2020 03 30 Nyréns Arkitektkontor

Vendevägens handelsstråk

När villastadens centrala handelsstråk utmed Vendevägen utvecklades i slutet av 1950-talet fick den en tidstypisk modernistisk arkitektur. Inspiration hämtades också från trädgårdsstadens ideal vilket innebar en mer rumsskapande planering med tydligt utformade offentliga rum. Gatan gavs en särprägel - en individuell karaktär och identitet som skiljer ut den från omgivande lokala villagator. Idag rymmer den årsringar från 1960-90-tal vilket skapar en dynamik med många fina kvaliteter. Bebyggelsen är indragen från gatan med en förgårdsmark.

Låg skala och arkitektonisk individualitet

I trädgårdsstäder är byggnaderna sällan högre än tre våningar för att alla bostäder skulle kunna ha en rimlig kontakt med marken och grönskan. Det förhållningssättet har varit vägledande för den modernistiska bebyggelsen vid Djursholms torg som har en låg och mänsklig skala. I Djursholm är den arkitektoniska individualiteten unik vilket är tydligt avläsbart i närområdet. Stilidealen går att följa från de första enkla trävillorna till nationalromantik, jugendbarock, klassicism, funktionalism och postmodernism.

Djursholms torg

När Djursholm år 1959 fick nya stadsplanebestämmelser skapade det utrymme för Djursholms första torgbildning. En ny central punkt där människor kunde samlas vid marknader, evenemang och högtider. Den historiska förebilden var marknadstorget i småstäder. Djursholms torg blev dessvärre kraftigt reducerat i förhållande till sin ursprungliga utbredning när trafikrondellen byggdes i mitten av 1990-talet.

Djursholmsbanans sträckning som strukturerande element

Djursholmsbanan har allt sedan villastaden etablerades varit ett strukturerande element i det oregelbundna planmönstret och bevaras idag som ett identitetsskapande promenadstråk genom villastaden. Sträckningen har en lång kulturhistorisk förankring och är viktig för möjligheten till kunskap och förståelse av Djursholms historia och framväxt. Vid den nuvarande bussvändplatsen finns en väntkur i jugendstil som tidigare hörde till Djursholmsbanan. Den representerar hur stationernas väntkurer såg ut under första delen av 1900-talet. Kurens ursprungliga läge var vid Germaniavägens hållplats.

Restaurantens hållplats

I drygt 70 år, mellan åren 1890-1963, låg Restauranten på platsen för nuvarande kv. Gandvik. Verksamheten inkluderade restaurang, biograf, teater, dans och konserter samt några hotellrum. Restauranten fungerade som ett socialt nav i Djursholm och kom att bli ett populärt utflyktsmål också för stockholmare som färdades dit med Djursholmsbanan. I området närmast Restauranten och Samsöparken ordnades återkommande idrottsevenemang och andra manifestationer.

Djursholms kulturella och intellektuella kulturarv

Djursholm har ett unikt kulturellt och intellektuellt kapital. Många invånare har alltsedan villastaden etablerades på olika sätt genom sitt arbete påverkat hela samhället i stort, både vetenskapsmän, författare och andra kulturpersonligheter. Även kooperativa pionjärinsatser formade samhället och av alla affärer i Djursholm har Coop (f.d. Konsum) en särställning. En kooperativ rörelse som sedan starten 1905 har bedrivits på i stort sett samma plats. Många av Djursholms pionjärer var med från början och startade affären.

Flygfoto 1936

Djursholm, vy mot öster och Stora Värtan.

Källa: SSM

Vendevägen

3. Övergripande förutsättningar

Elsa Beskow

Elsa Beskow skrev många av sina barnböcker i Djursholm och i hennes litterära värld går verkligheten och fantasin hand i hand. Hon gestaltar känslan av att byta skala och perspektiv samt har en noggrann omsorg om både människa och natur.

Milstolpe vid Henrik Palmes allé

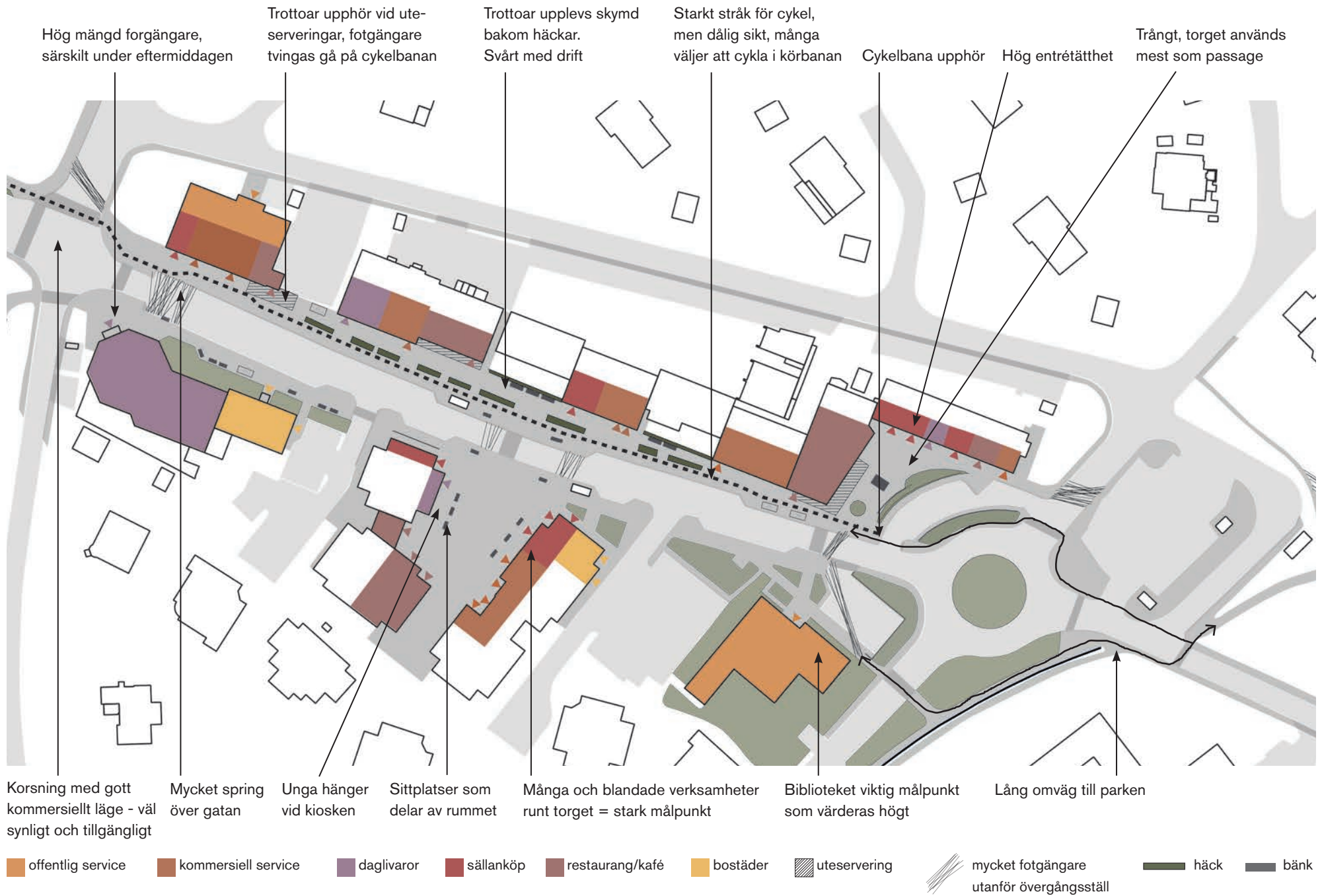
Vid Djursholms torg finns en äldre milstolpe i granit vilken är placerad i mitten av rondellen i korsningen Henrik Palmes allé och Vendevägen. Milstolpen är en registrerad fornlämning (RAÄ Danderyd 40:1). För att flytta en fornlämning krävs tillstånd från Länsstyrelsen.

Milstolpar är värdefulla tidsdokument som påminner oss om en svunnen trafikmiljö. Den äldsta kungliga förordningen om milstolpar är från 1649 och i Sverige användes milstolpar fram till 1890-talet. Vägsträckan mellan Stocksund och Djursholms slott har en lång historisk kontinuitet och vittnar om att Djursholms slott alltsedan medeltiden varit områdets centrala punkt.

Slutsatser och utgångspunkter

- *Ta tillvara och bygg vidare på trädgårdsstadens egenskaper och ideal i utvecklingen av gaturummet.*
- *Förstärk alléplanteringen och upplevelsen av grönska utmed Vendevägen.*
- *Ny bebyggelse bör anpassas till områdets skala och inte överstiga 3-4 våningar.*
- *Nya byggnader ska placeras i förhållande till gatan på samma sätt som intilliggande byggnader utmed Vendevägens handelsstråk; indragna med en förgårdsmark som kan vara antingen hårdgjord eller grön.*
- *Ny bebyggelse bör harmoniera med befintlig kulturmiljö samtidigt som den tillåts vara en ny tydlig årsring i villastaden med hög arkitektonisk kvalitet och integritet.*
- *Bottenvåningarna mot Henrik Palmes allé bör vara offentliga och möjligheterna att bygga socialt värdeskapande rum ska tas tillvara.*

- *Bevara och respektera Djursholmsbanans sträckning och f.d. banvall. Det ska även i framtiden gå att förstå hur Djursholmsbanans tågtrafik har passerat platsen.*
- *Restaurantens f.d. hållplats utmed Djursholmsbanan bör vara fortsatt tydlig och avläsbar. Det kan göras genom att t.ex. bevara muren vid den tidigare perrongen.*
- *Återskapa det ursprungliga torgets utbredning.*
- *Ta tillvara Djursholms immateriella kulturarv. Positivt att låta gestaltningen av Samsöparken inspireras av Elsa Beskows litterära värld.*
- *Hitta en ny lämplig placering till milstolpen i nära anslutning till Henrik Palmes allé, helst vid sin ursprungliga placering. Viktigt att den behåller sin värdighet som historiskt dokument.*
- *Hitta en ny lämplig placering till den f.d. väntkuren i jugendstil.*

4. Stadsrumsanalys

Djursholms torg och Vendevägen

Trivsamt centrum

Vendevägen ligger i en dalgång omgiven av be vuxna, bebyggda höjder. Tillsammans med Henrik Palmes allé (Stockholmsvägen) utgör den infarten/porten till Djursholms torg.

Vägen kantas av grönskande villatomter och öppna gräsbevuxna ytor, men där Vendevägens affärstråk börjar får den en annan karaktär. Gaturummet blir tajtare och mer intensivt, större folkflöde och verksamheter i bottenvåningarna.

På norra sidan är bebyggelsen mer sluten med en viss förskjutning i fasaderna. Den södra sidan är mer luftig med platsbildningar och gluggar mellan husen som skapar sikt mot höjden med villabebyggelse bakom.

Vid Djursholms torg öppnar sig stadsrummet åter, det blir mer grönska, siktlinjerna blir långa och Samsöviken går att skymta.

Området upplevs småskaligt, trivsamt, socialt och lummigt.

Rumskapande fasader/grönska och siktlinjer.

Stor blandning av verksamheter

I Djursholms centrum finns både dagligvaruhandel och service som är starka målpunkter för lokalbefolkningen, men även ett relativt stort utbud av sällanköpshandel, restauranger och caféer som lockar mer långväga besökare. Ca 20% besöker centrum för att handla livsmedel, 35% för annan handel eller service och 20% för att äta eller fika. Övriga besökare för att promenera, bara passera eller träffa vänner och bekanta.

Blandningen av verksamheter är attraktiv och skapar ett livfullt, befolkat centrum. I medborgardilaogen

Ledstråk och trottoar är obrukbara. Fotgängare tvingas ut i cykelbanan.

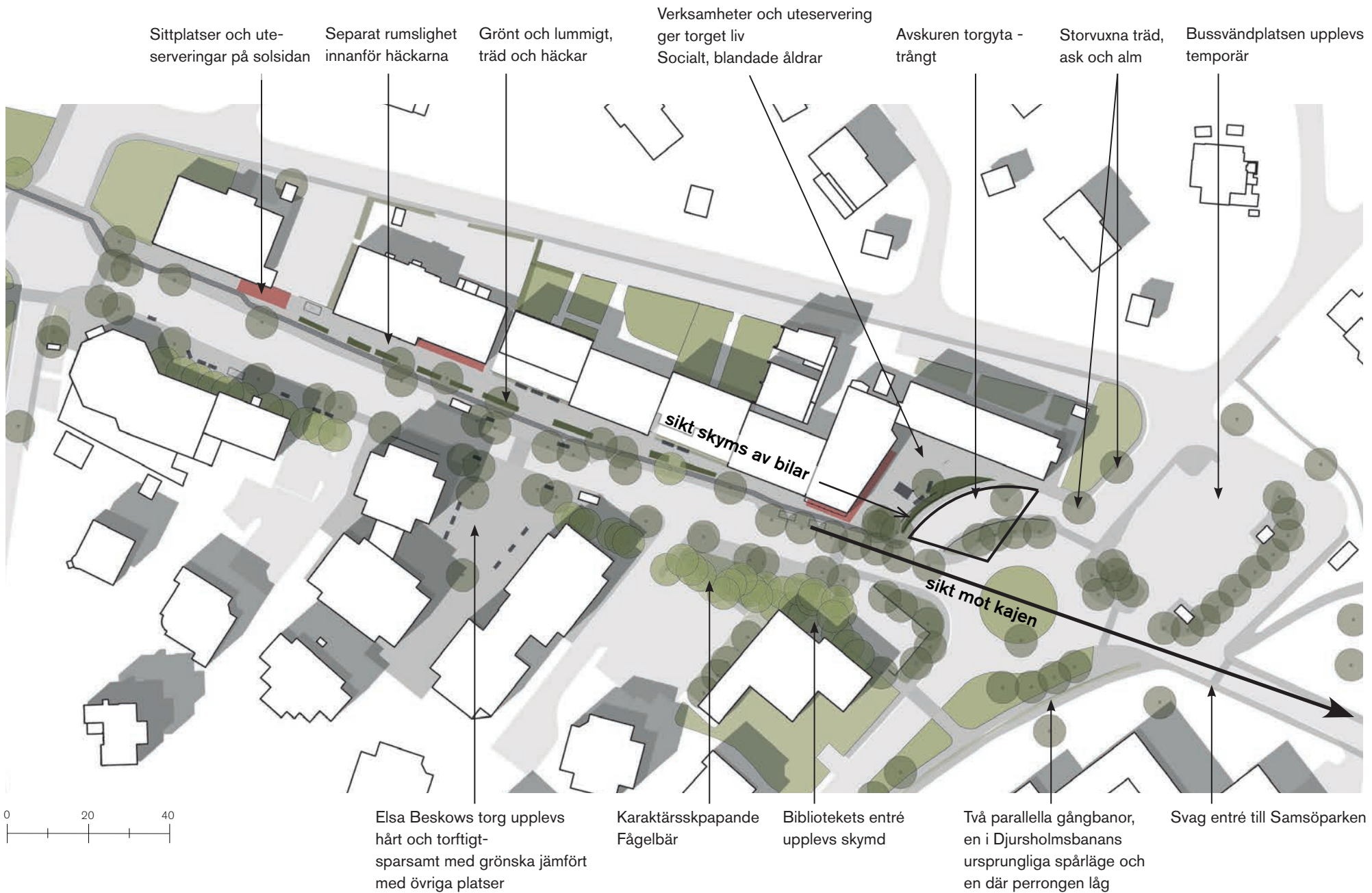
Verksamheter döljs bakom avdelande häckar. Trångt mellan häck och fasad för drift.

framkom önskemål om ett utökat serviceutbud i form av exempelvis gym, café, cykelverkstad och vinbutik, samt fler mötesplatser och aktiviteter, särskilt för unga och äldre.

Norra trottoaren - trivsamt men trång

Flödena av fotgängare längs handelsstråket är relativt höga, särskilt under lunchtid och på eftermiddagarna. Flest rör sig längs den norra sidan som är solbelyst stora delar av dagen, har trevliga uteserveringar och grönskande häckar. Utformningen är idag föråldrad. När det under de senaste åren har blivit mer vanligt med uteserveringar placeras dessa i gångbanan vilket gör att fotgängare tvingas ut i cykelbanan. Ledstråken för synnedsetta blir på samma gång obrukbara.

Längs med hela gatan på den norra sidan delas trottoaren upp i två delar av formklippta häckar. Häckarna ger en lummig atmosfär, men samtidigt försämrar de orienterbarheten och skymmer verksamheter. De orsakar också dålig sikt i cykelbanan och det är för trångt för snöröjning mellan häckar och fasader. Många fotgängare väljer att gå i cykelbanan och cyklisterna att cykla i körbanan.

4. Stadsrumsanalys

Fontänen på torget fungerar inte.

Konflikt mellan uteservering och stråken för synnedsetta. Sliten beläggning.

Torgytan avskuren. Bilparkering skymmer sikten mot Samsöparken.

Uteservering i soligt läge på Vendevägens norra sida.

Avskuret torg

Djursholms torg är omslutet av fasader i norr och väster, och är solbelyst under stora delar av dagen.

En mur och en zon av växtlighet delar funktionellt av torget. Ytan närmast cirkulationsplatsen är organiserad för parkeringsplatser. Sikten mot Samsöviken bryts av buskage och parkerade bilar och sambandet mellan torget och parken är svag.

Själva torgytan är liten och känns trång. I medborgardialogen framkom att torget i stort sett uppfattas som en passage.

Torget ligger centralt, i bra solläge och med fungerade verksamheter och uppskattade uteserveringar. På torget finns en fontän med en vacker skulptur; *Dafnes förvandling* skapad av Axel Wallberg på 50-talet.

Sliten markbeläggning

Markbeläggningen i centrum på både trottoarer och på torget är sliten och i dåligt skick. Trädens rotsystem har brist på utrymme och lyfter därför upp beläggningen, vilket skapar stora ojämnheter och det är svårt för

exempelvis rullatorer att ta sig fram. Beläggningen består av betongplattor med friser av storgatsten.

På flera ställen i centrum används låga avskiljande granitmurar som är berarbetade på samma sätt på alla sidor vilket gör dem flexibla att återanvända.

Träd, häckar, grönytor

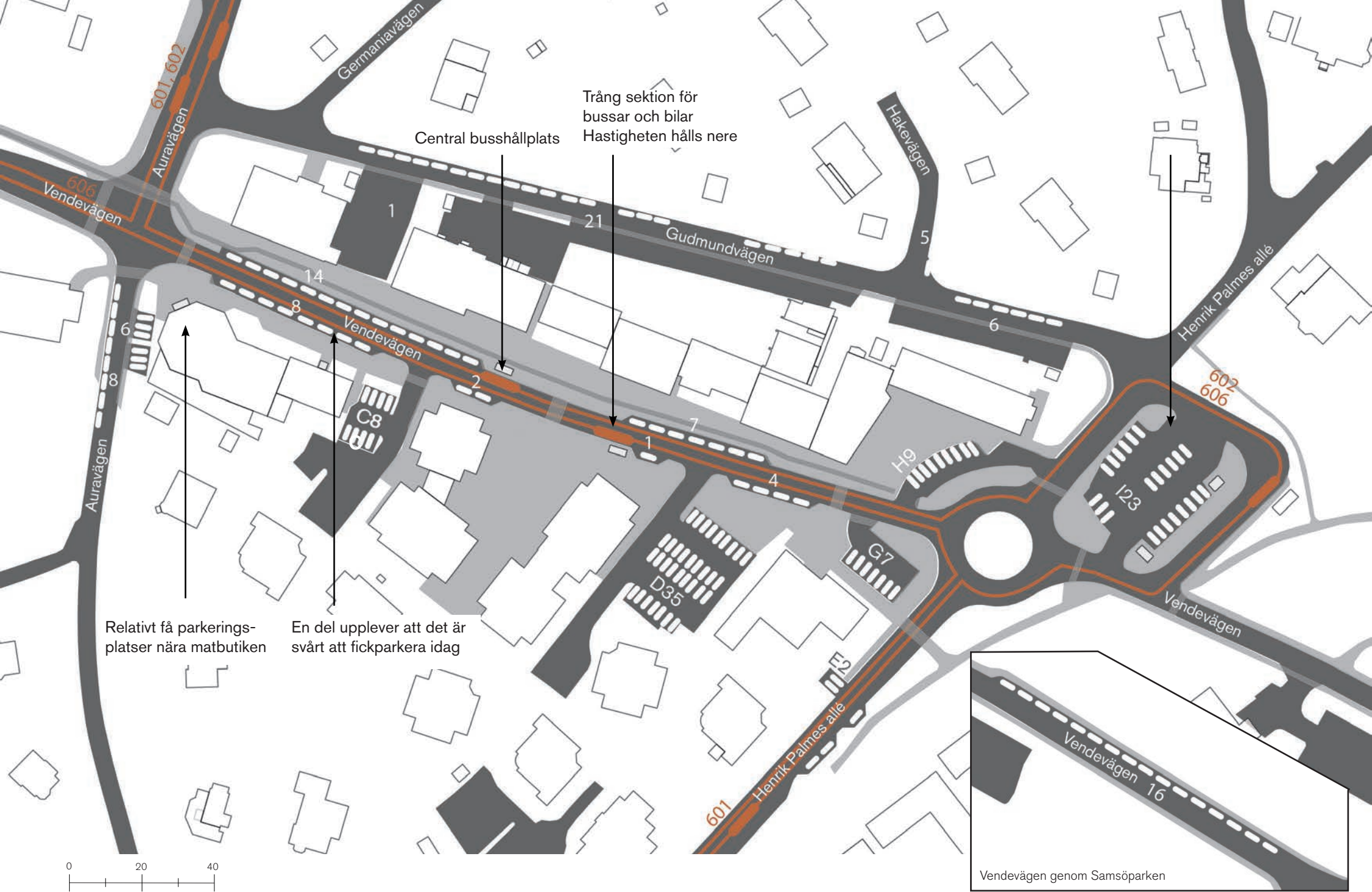
Längs med Vendevägen finns både alléträd, solitära träd i planteringsytor och träd i grupp. Allén består av lindar. Fågelbär och klotlönn finns utanför biblioteket och hästkastanjer på torget. Längs med Henrik Palmes allé finns två gamla, storvuxna träd, en ask och en alm.

Träden längs Vendevägen har dåligt med utrymme för sitt rotsystem vilket gör att de har svårt att växa kraftfullt, vilket också kan bli problem för ledningsnätet med inträngande rötter. För att skapa gynnsamma förutsättningar för gatuträden skulle bättre trädgröpar behöva anläggas.

De formklippta avenbokhäckarna är ett markant inslag i gatubilden, men är problematiska som nämns ovan.

Slutsatser och utgångspunkter

- *Ta bort häckarna längs med Vendevägen för att skapa bättre orienterbarhet.*
- *Ta till vara de fina sollägena på den norra sidan av Vendevägen och på Djursholms torg.*
- *Skapa generöst med utrymme till uteserveringar*
- *Främja en hög blandning av verksamheter och komplettera med lokaler som gynnar befintliga verksamheter.*
- *Utveckla fler mötesplatser, särskilt för unga och äldre.*
- *Förbättra tillgänglighet, trygghet, framkomlighet och driftmöjligheter på trottoarerna.*
- *Förbättra framkomlighet och sikt på cykelbanan.*
- *Återanvänd granitmurarna på Djursholms torg.*
- *Tydliggör entrén mot Samsöparken.*
- *Förstärk utsikten mot vattnet.*

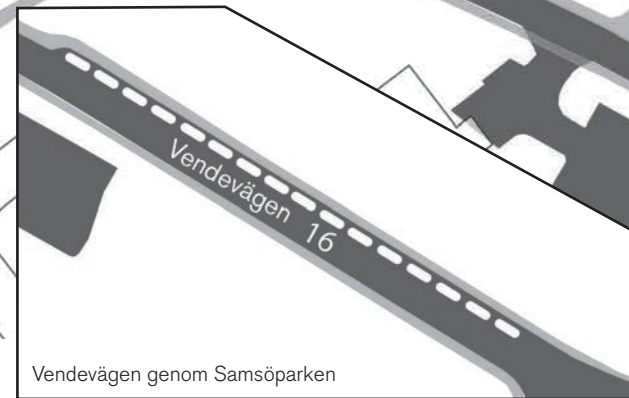
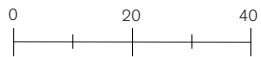

Central busshållplats

Trång sektion för
bussar och bilar
Hastigheten hålls nere

Relativt få parkerings-
platser nära matbutiken

En del upplever att det är
svårt att fickparkera idag

Vendevägen genom Samsöparken

4. Stadsrumsanalys

Trafik och parkering

Kantstensparkering längs med Vendevägen.

Parkering vid Djursholms torg.

Bussvändplatsen och parkering.

Dålig framkomlighet på Vendevägen

I medborgardialogerna framkom att många upplever att framkomligheten på Vendevägen genom centrum är dålig. Körbanan är 6,5 meter vilket gör det trångt för bussar att mötas. Detta kan ytterligare försvåras då bilister ibland parkerar slarvigt i kanstensparkeringen. Även för cyklister och gångtrafikanter är framkomligheten bristfällig. Utrymmesbrist på Vendevägens norra sida gör att ledstråk, cykelbana och uteserveringar krockar och sikten för cyklister är mycket dålig bakom häckarna. Sammantaget upplevs trafikssituationen delvis otrygg och bullrig.

De flesta besökare går eller cyklar

Enligt en undersökning från 2019 går eller cyklar 45% av besökarna till centrum medan 40% åker bil och 7% buss. Tre busslinjer trafikerar Djursholms centrum, varav två har Djursholms centrum som ändstation där de också tidreglerar.

Oro för färre parkeringsplatser

I medborgardialogen framkom en oro över att antalet parkeringsplatser i centrum kommer att minska om bussvändplatsen bebyggs. Framförallt framhölls

näringslivets behov av tillgängliga parkeringsplatser. Parkeringsutredningen visar att beläggningsgraden i medeltal är ca 65%, men att det vid vissa kritiska tidpunkter kan vara nästan fullbelagt, speciellt vid livsmedelsbutiken.

Totalt antal platser: 169, varav

C - Vendevägen 11A-E 8

D - Biblioteket 35

E - Biblioteket/Henrik Palmes allé 2

G - Biblioteket 7

H - Djursholms torg 9

I - Bussvändplatsen 23

Kantstensparkering Vendevägen 36

Kantstensparkering Auravägen + Konsum 14

Kantstensparkering Gudmundvägen/Hakevägen 32

Kantstensparkering Henrik Palmes allé 3

P-platser på Vendevägen i Samsöparken tillgodoser främst småbåtshamn och inkluderas därför ej i denna sammanställning.

Slutsatser och utgångspunkter

- Öka framkomligheten på Vendevägen för samtliga trafikslag.
- Öka tryggheten och höj kvaliteten på trottoarerna längs handelsstråket.
- Bibehåll god tillgång till kollektivtrafik med centrala busshållplatser.
- Skapa nytt läge för tidreglering för de bussar som idag gör det på på bussvändplatsen.
- Skapa ny vändmöjlighet för de bussar som har slutstation vid Djursholms torg.
- Omlokalisera de parkeringsplatser som utgår när bussvändplatsen bebyggs.
- Se över möjligheten att effektivisera p-platser genom exempelvis tidsbegränsning och avgift.
- Skapa bättre utformade och välgestaltade cykelställ.

4. Stadsrumsanalys

Samsöparken

Vårblommor i Samsöparken

Spår av Djurholmsbanans hållplats

Parken med utsikt mot Samsöviken

Öppet landskapsrum

Samsöparken upplevs som ett öppet landskapsrum utan indelade rum. Vendevägen fortsätter genom parken fram till Samsöviken vilket delar upp parken i två delar. Parken hänger fortfarande visuellt ihop där de yttre häckarna mot bebyggelsen avgränsar det upplevda rummet. I det öppna parkrummet står både trädgångar och fritt placerade träd som delvis delar in parken i mindre zoner. Lägre rumsskapande växtlighet saknas och framför allt saknas en funktionell och vacker rumslig struktur.

Karaktärskapande topografi

Den varierade topografin ger parken en fin karaktär och rumslighet. Träden i parken domineras av björk, men det finns också inslag av pil, lönn, ask och valnöt. Flera av träden har stamskador vilket troligtvis har orsakats av gräsklippare.

Parken knyter ihop Djurholms centrum med Samsöviken. Kontakten med vattnet är hela tiden närvarande vid vistelse i parken.

Naturpark utan målpunkter

Samsöparken är idag en omtyckt naturpark för promenader men det finns få målpunkter för uppehåll i parken. I dialogen efterfrågas möjligheter till fler aktiviteter, glasskafé, toaletter, lek, sittplatser, grillplatser och teater. Vintertid är backen perfekt för pulkaåkning för de mindre barnen.

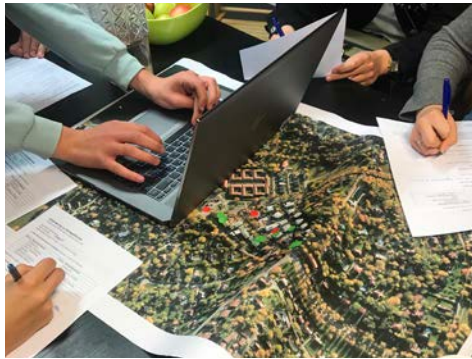
Delar av året är de lägsta partierna översvämmade. För att komma till rätta med detta problem planeras en damm på södra sidan av Vendevägen med trolig byggstart under 2020. Det är viktigt att gestaltningen av denna vävs in i det nya förslaget för Samsöparken på den norra sidan så de båda delarna uppfattas som en helhet. Den sankna marken tillsammans med dålig lukt från pumphuset begränsar idag möjligheten att vistas i parken.

Under arbetet med den nya kajen mot Samsöviken har den delen av Vendevägen som går genom parken varit avstängd. Detta har uppfattats som positivt av boende.

Den viktigaste gångvägen i parken går där en gång Djurholmsbanan gick fram. Spår av hållplatsen Restauranten finns söder om Vendevägen. Dagens gångsystem för inte runt besökarna i parken.

Slutsatser och utgångspunkter

- *Utveckla Samsöparken till Djurholms finpark.*
- *Förstärk den rumsliga strukturen i parken.*
- *Skapa en helhet genom att koppla ihop parken söder och norr om Vendevägen*
- *Utveckla Samsöparken som länk mellan Djurholms centrum och Samsöviken.*
- *Tillför nya parkkvaliteter som blomprakt, lekmöjligheter, sittplatser, ytor för solbad och bollek.*
- *Skapa platser för alla åldrar där det är möjligt att mötas.*
- *Ta tillvara möjligheterna till utblickar över vattnet och spara om möjligt uppvuxna träd.*
- *Tydliggör dragningen av Djurholmsbanan.*
- *Hantera dagvattnet i form av damm / bäck.*
- *Ta tillvara vårblommor som pryder parken idag.*
- *Skapa inbjudande entréer till parken.*
- *Säkerställ möjligheten att sköta parken på ett effektivt sätt.*

Blandade bilder från rmedborgardialogen.

Öppna och riktade aktiviteter

Olika dialogaktiviteter

Tidigt i processen bedömdes det angeläget att genomföra dialoginsatser för att informera, samla in kunskap och få in synpunkter på arbetet. Ett flertal aktiviteter har genomförts, några öppna för alla, såsom *webbenkät, områdesvandringar och seminarium med rundabordssamtal*. För att nå specifika målgrupper genomfördes också riktade insatser; *fokusgrupper för företagare i centrum, ungdomar, seniorer och ett samtal med förskolepedagog*.

Kvaliteter som uppskattas

I dialogen framkom att Djursholms centrum uppskattas för dess sociala karaktär med en stark lokal förankring. Många besökare bor i Djursholm och stöter på bekanta när de besöker centrum, här blandas också olika åldersgrupper på ett naturligt sätt. Många värnar om de lokala butikerna och näringsidkarna i centrum. Tillgång till service och restauranger är mycket uppskattat. Restaurangkulturen lyfts särskilt fram som positiv och något som särskiljer Djursholm från andra centrum. Att det är ett grönskande centrum återkommer som en viktig kvalitet.

Rådande brister och problem

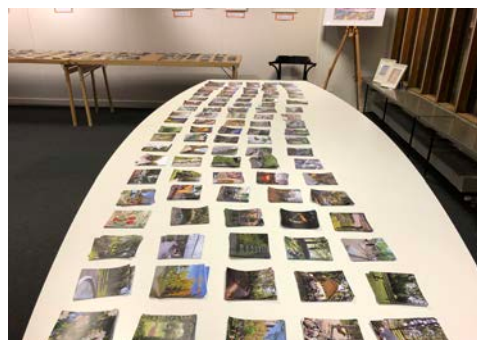
Trafiksituationen på Vendevägen genom centrum upplevs trång och besvärlig för alla trafikslag. Flera framhåller att det kan vara svårt att hitta parkeringsplats nära den butik eller serviceinrättning de ska besöka, särskilt under vissa tider på dygnet. Tillgång till parkering framhålls som avgörande för att behålla underlag till butiker och service. Bristfällig underhållning i centrum såsom ojämn markbeläggning, att vattnet i fontänen saknas och att torget är alltför mörkt var återkommande synpunkter.

Motstridiga intressen

Vissa anser att det vore positivt med fler bostäder och verksamhetslokaler i Djursholm, andra är oroliga att parkeringsyta byggs bort och menar att det vore negativt med ny bebyggelse. Det råder stor enighet kring att ny bebyggelse skall harmoniera med befintlig bebyggelse i området. Många anser att det är för mycket trafik i centrum. Samtidigt framförs att det finns för lite parkeringsplatser och att bussarna behövs. En del deltagare anser att Samsöparken skulle kunna innehålla fler aktiviteter. Andra framhåller att den bör vara fridfull och lugn, en park man bara passerar.

Slutsatser och utgångspunkter

- *Bibehåll den lummiga karaktären i centrum; gatuträd och växtlighet som bäddar in bebyggelsen, men se över häckarna längs Vendevägen. Eventuellt kan de tas bort.*
- *Skapa mötesplatser, särskilt för unga och äldre; lokaler/fik/restauranger, sittmöbler utomhus gärna i anslutning till aktivitet i parken och vid kajen.*
- *Anpassa ny bebyggelse till platsen – med en skala, volymhantering och karaktär som harmonierar med trädgårdsstaden. Håll en hög arkitektonisk nivå på det som byggs.*
- *Bygg bostäder och verksamhetslokaler som kompletterar dagens utbud.*
- *Se över Vendevägens utformning och disposition. Förbättra framkomlighet och öka vistelsesvärden.*
- *Utred parkeringsmöjligheter, behov och alternativa lösningar.*
- *Utveckla Samsöparken med sittmöbler och aktiviteter. Bevara naturparkskaraktären och utred möjligheten att stänga av Vendevägen genom parken.*

Blandade bilder från referensgruppsmöte 1 och 2 och ungdomarnas workshop.

Referensgrupp

Workshop med representanter

I fasen då ett gestaltningsförslag för Djursholms torg skulle tas fram involverades en referensgrupp bestående av intressenter verksamma och boende i området; representanter från bostadsrättsföreningar, Djursholms villaägarförening, kommersiella fastighetsägare, Djursholms forntid och framtid, pensionärsföreningarna SPF och PRO, Djursholms företagarförening och Naturskyddsföreningen. En separat referensgrupp för ungdomar anordnades också.

Syftet med att involvera referensgrupper var att ta fram ett förslag som är förankrat bland brukare i olika befolkningsgrupper och att skapa delaktighet i gestaltningsprocessen samt att skapa ett forum där olika brukare kommer till tals på lika villkor och skapar förståelse för varandras olika perspektiv. Referensgruppen samlades vid två workshoptillfällen. Vid det första tillfället arbetade gruppen med inriktningar för utformningen av Vendevägen genom centrum, Djursholms torg, den nya bebyggelsen och Samsöparken. Vid det andra tillfället presenterades ett förslag som referensgruppen fick tycka till om.

Motstridiga åsikter

I gruppen fanns det delade meningar huruvida det var positivt med busslinjernas föreslagna linjedragning på Gudmundvägen eller om det skapar för mycket negativ påverkan för boende längs gatan.

Det rådde en enighet om att många p-platser behövs i centrum, men *var* de skall tillskapas och på bekostnad av vad fanns det olika åsikter om.

Många framhöll att det är positivt med nya bostäder vid torget då det finns en stor efterfrågan på lägenheter i området och att det kan öka underlaget för verksamheter i centrum. Vad som är en lämplig exploateringsnivå rådde det dock oenighet runt. Några menade att ny bebyggelse bör hålla en trevåningsskala och ta stor hänsyn till intilliggande byggnader, medan andra menade att högre exploatering är tänkbar på platsen.

Många framhöll att den nya bebyggelsen bör hålla en hög arkitektonisk nivå och harmoniera med villastaden. Flera menade dock att den gärna fick sticka ut och bli en signaturbyggnad. Generellt var deltagarna positiva till ett stort torg i centrum. Några var tveksamma till att det kommer att användas.

Referensgruppens synpunkter på förslaget

- *Bra med enkelriktning av Vendevägen, dock viktigt att bilar leds in västerifrån.*
- *Positivt att cykelbanan förläggs på södra sidan - mer plats för fotgängare och uteserveringar på solsidan.*
- *Viktigt att föreslagna p-platser vid Auravägen genomförs, angeläget med platser nära matvarubutiken. Skapa gärna fler p-platser i centrum*
- *Trevlig utformning av Samsöparken, viktigt att problematiken med pumphusets lukt åtgärdas. Bra att Vendevägen genom parken omvandlas till gång- och cykelbana.*
- *Positivt med nya boenden vid torget. Bra med flera mindre huskroppar.*
- *Trevligt med ett stort torg i centrum och att binda ihop torget med biblioteket. Bra med mer plats för uteserveringar.*
- *Om bussar tidreglerar vid torget riskerar de att störa utsikten. Bättre öster om Henrik Palmes allé.*

